

Поліщук М. А.,

аспірант

Київського національного економічного університету

імені Вадима Гетьмана

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСАМИ В УКРАЇНІ ЯК СКЛАДОВА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Анотація. Контроль за використанням міжнародних фінансів в Україні є складною і багатогранною проблемою. Вона має важливе значення для забезпечення ефективного управління державними фінансами, запобігання корупції та захисту інтересів держави.

У статті розглядаються теоретичні та практичні аспекти забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні, аналізуються основні принципи контролю за використанням міжнародної фінансової допомоги, вітчизняне законодавство у цій сфері, а також досвід міжнародних організацій.

Пропонується ряд заходів, які можуть бути впроваджені для покращення контролю за міжнародними фінансами в Україні. Зокрема, пропонується взяти за основу побудови ефективного механізму контролю принципи INTOSAI (міжнародної організації вищих контрольних органів), Лімської декларації по боротьбі з корупцією, Паризької декларації щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги, а також практики прогресивних зарубіжних країн (як приклад, діяльність Федеральної рахункової палати Німеччини).

Також в статті проаналізовано механізми залучення і контролю використання міжнародних фінансів, передбачені чинним законодавством України, зокрема, Порядком залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги, який затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 15.02.2002 № 153, Порядком підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проектів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями, який затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2016 № 70 та Порядком реалізації експериментального проекту із створення, впровадження та забезпечення функціонування Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури, який затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2022 року № 1286.

В статті наголошується, що контроль – це не самоціль, а невід'ємна частина загальнодержавної системи регулювання суспільних відносин, і запропоновані у статті заходи із забезпечення контролю за міжнародними фінансами дозволять підвищити ефективність їх використання для забезпечення функцій держави.

Ключові слова: публічне адміністрування, контроль за міжнародними фінансами, співпраця з міжнародними організаціями, принципи INTOSAI, зовнішня міжнародна фінансова допомога, механізм залучення та використання коштів міжнародних фінансових організацій.

Polishchuk M. A. Ensuring control over international finance in Ukraine as a component of public administration

Abstract. Controlling the use of international finance in Ukraine is a complex and multifaceted issue. It is essential for ensuring effective public finance management, preventing corruption and protecting the interests of the state.

The article examines the theoretical and practical aspects of ensuring control over international finance in Ukraine, analyzes the basic principles of control over the use of international financial assistance, domestic legislation in this area, and the experience of international organizations.

The author proposes a number of measures that can be implemented to improve control over international finance in Ukraine. In particular, it is proposed to take the principles of INTOSAI (International Organization of Supreme Audit Institutions), the Lima Declaration on Combating Corruption, the Paris Declaration on Aid Effectiveness, as well as the practices of progressive foreign countries (for example, the activities of the Federal Court of Auditors of Germany) as a basis for building an effective control mechanism.

The article also analyzes the mechanisms for attracting and controlling the use of international finance provided for by the current legislation of Ukraine, in particular, the Procedure for Attracting, Using and Monitoring International Technical Assistance approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 153 dated 15.02.2002, the Procedure for Preparation, Implementation, Monitoring and Completion of Economic and Social Development Projects of Ukraine Supported by International Financial Institutions, approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 70 dated 27.01.2016, and the Procedure for Implementing a Pilot Project for the Creation, Implementation and Operation of the Unified Digital Integrated Information and Analytical System for Managing the Process of Reconstruction of Real Estate, Construction and Infrastructure, approved by Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 1286 of November 15, 2022.

The article emphasizes that control is not an goal in itself, but an integral part of the national system of regulation of social relations, and the measures proposed in the article to ensure control over international finance will increase the efficiency of its use to ensure the functions of the state.

Key words: *public administration, control over international finance, cooperation with international organizations, INTOSAI principles, external international financial assistance, mechanism for attracting and using funds of international financial organizations.*

Постановка проблеми. Незважаючи на зростаюче значення міжнародних фінансів у забезпеченні потреб держави під час військових дій та післявоєнної відбудови, відсутність дієвого та ефективного механізму контролю за їх використанням не дозволяє отримати максимально позитивний ефект від залучення цієї допомоги.

Метою статті є дослідити основні принципи та механізми забезпечення контролю за міжнародними фінансами, які передбачені міжнародними практиками та вітчизняним законодавством для запобігання нецільовому використанню міжнародних фінансових ресурсів, виявлення та усунення корупційних схем, а також підвищити прозорість та підзвітність у сфері управління державними фінансами.

Стан дослідження. Дослідження питання забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні знайшло своє відображення в наукових джерелах, основні положення яких використовуються в даній статті [1–5].

Виклад основного матеріалу. Доктрина публічного права передбачає вивчення регулювання відносин, пов'язаних із забезпеченням загального (публічного) національного інтересу. Суб'єктом регулювання таких суспільних відносин виступає держава, яка наділена імперативними владними повноваженнями, але яка повинна діяти за принципами

верховенства права та лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України [6].

До кола відносин, які охоплюються доктриною публічного права, відносяться і відносини, які виникають при отриманні та використанні міжнародної фінансової допомоги в Україні, адже тут проявляється владно-організуюча роль держави під час мобілізації, розподілу, використання коштів, які надходять від міжнародних партнерів та міжнародних фінансових організацій.

Важливим завданням перед державою в реаліях війни та післявоєнного відновлення, коли частка міжнародної допомоги в бюджеті країни значно зросла, постає забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні. Ефективний державний контроль за міжнародними фінансами надає впевненості міжнародним партнерам у цільовому використанні залучених коштів, які вони надають, що в свою чергу, надає змогу Україні залучати більший об'єм міжнародних фінансів під більш привабливі умови.

Враховуючи важливість і нагальність питання ефективного забезпечення контролю за міжнародними фінансами, потрібна чітко визначена теоретична та методологічна база, разом із закріпленням ключових термінів та унеможливлення прогалин та колізій в цій сфері, проведення інституційних та структурних перетворень разом із визначенням

повноважень відповідних державних органів щодо здійснення контролю за міжнародними фінансами. Актуальним є наявність дієвої системи відповідальності посадових осіб та суб'єктів господарювання за нецільове та неефективне використання міжнародних фінансів, наявність дієвого аудиту ефективності за міжнародними фінансами в Україні.

Враховуючи міжнародну практику, контроль за міжнародними фінансами в Україні має відповідати принципам INTOSAI (міжнародної організації вищих контрольних органів), яка у 2019 році привела свої документи до нової структури INTOSAI Framework of Professional Pronouncements (IFPP), що об'єднує всі професійні документи INTOSAI в три категорії: принципи, міжнародні стандарти вищих органів аудиту, а також керівництва [7].

Разом з тим, не можна розглядати контроль як самоціль, це – невід'ємна складова загальнодержавної системи регулювання суспільних відносин, що розкриває допущені відхилення від прийнятих стандартів, сприяє ефективності та економії витрачання матеріальних ресурсів на більш ранній стадії з тим, щоб мати можливість вжити відповідні коригувальні заходи, а за необхідності – притягти винних до відповідальності, стягнути завдані державі збитки і в той же час розробити і здійснити заходи, спрямовані на запобігання виникненню подібних порушень у подальшому.

У Лімській Декларації принципів аудиту державних фінансів підкреслено, що організація контролю є обов'язковим елементом управління суспільними фінансовими ресурсами, так як таке управління тягне за собою відповідальність перед суспільством [8].

Також важливо вивчення та врахування міжнародного досвіду, розвиток уніфікованої технології державного фінансового контролю на базі порівняльного законодавства, наприклад, досвіду європейських країн для удосконалення здійснення фінансового аудиту та аудиту ефективності у сфері контролю за міжнародними фінансами.

Досвід країн, які мають давні традиції ринкової економіки, свідчить про те, що фінансовий контроль будується за певною схемою, з розмежуванням сфер контролю

і підпорядкованості органів контролю. У прогресивних зарубіжних країнах керуються такими основними принципами фінансового контролю:

- у рамках аудиту ефективності перевіряється не процес прийняття рішень органами представницької та виконавчої влади, а хід реалізації цих рішень;

- аудит ефективності проводиться не з метою визначення правильності здійснюваного політичного курсу або затверджених державних програм, а для оцінювання діяльності органів виконавчої влади щодо їх реалізації.

Простежується чітка ієрархічна система органів контролю, на чолі якої знаходиться вищий контрольний орган, що володіє найбільшою кількістю прав і повноважень, всі інші або підпорядковані йому, або піддаються координації та перевірці на предмет відповідності та ефективності роботи з його боку.

Так, наприклад, високим авторитетом на національному та міжнародному рівнях користується діяльність Федеральної рахункової палати Німеччини, яка є головним органом державного фіскального контролю згідно з Законом про Федеральну Рахункову палату Німеччини від 11.06.1985 [9].

Для України є перспективним використання досвіду діяльності Федеральної рахункової палати Німеччини. Так, наприклад, відповідно до ст. 6 Закону України «Про Рахункову палату» Рахункова палата України застосовує у своїй діяльності основні принципи діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), Європейської організації вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) та Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI) [10].

Принципи INTOSAI (Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю) передбачають стандарти та принципи, які використовуються для забезпечення ефективного фінансового контролю. Основні принципи INTOSAI включають:

- незалежність (цей принцип передбачає, що органи зовнішнього фінансового контролю повинні мати незалежний статус і діяти безпристрасно та об'єктивно);

- професійна компетентність (забезпечення належного рівня знань, навичок і досвіду для виконання фінансового контролю);
- об'єктивність (фінансовий контроль повинен ґрунтуватися на об'єктивних доказах і аналізі, а не на особистих переконаннях чи суб'єктивних оцінках);
- систематичність (фінансовий контроль повинен бути здійснений систематично і охоплювати всі важливі аспекти діяльності);
- конфіденційність (забезпечення конфіденційності інформації, яка надається та отримується під час фінансового контролю);
- сприяння керівництву (фінансовий контроль повинен служити керівництву організації, надавати поради і рекомендації для поліпшення фінансового управління та ефективності);
- використання ресурсів (оптимальне використання ресурсів для забезпечення ефективного фінансового контролю);
- звітність (представлення звітів та інформації про результати фінансового контролю з метою забезпечення прозорості і відповідальності) [11].

Зазначені вище принципи допомагають забезпечити ефективний фінансовий контроль, зменшити ризик недоцільного використання фінансів і підвищити довіру міжнародних партнерів. Дотримання цих принципів є важливим елементом в ефективному контролі за міжнародними фінансами в Україні.

Наразі готується до внесення у Верховну Раду України законопроект щодо приведення мандату Рахункової палати України у відповідність з принципами INTOSAI та кращими європейськими й світовими практиками [12].

При аналізі факторів, що сприяють підвищенню ефективності фінансової допомоги, можна виокремити такі елементи: забезпечення ефективного управління зовнішньою фінансовою допомогою зі сторони держави-реципієнта; здійснення якісного контролю з боку реципієнта та організація взаємної звітності між реципієнтом та донором.

Основні принципи надання зовнішньої допомоги викладені в Паризькій декларації щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги, а саме:

- принципи причетності (країни, що отримують таку допомогу розробляють націо-

нальні стратегії розвитку для боротьби з бідністю, виконують головну роль у координації зовнішньої допомоги та інших ресурсів для розвитку на всіх рівнях з країнами-донорами);

- принципи узгодження (надання допомоги має відповідати та ґрунтуватися на національних інтересах та стратегіях розвитку країн);

– принципи гармонізації (ефективність допомоги залежить спільності дій донорів щодо прийняття спільних процедур для гармонізації надання допомоги);

- принципи управління, котре орієнтоване на результат (удосконалення процесу прийняття рішень, узгоджені стандарти для періодичного звітування, проведення моніторингу, оцінка виконання, прозорість, популяризація всіх форм управління, орієнтованого на результат);

– принципи спільної відповідальності (підзвітність як країн-партнерів, так і донорів, щодо результативності та результатів надання допомоги) [13].

Аналізуючи діюче законодавство України у сфері забезпечення контролю за міжнародними фінансами, слід звернути увагу на такі спеціальні підзаконні нормативно-правові акти, як Порядок залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги» від 15.02.2002 № 153 [14], та Порядок підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проектів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2016 № 70 [15].

Проаналізувавши Постанову Кабінету Міністрів України «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги» від 15.02.2002 № 153, можна описати наступний механізм залучення та використання міжнародної технічної допомоги (МТД).

Так, для залучення МТД міністерства, інші центральні та місцеві органи виконавчої влади подають пропозиції до Секретарі-

ату Кабінету Міністрів України щодо визначення регіональних і галузевих пріоритетів для залучення МТД. Секретаріат Кабінету Міністрів України аналізує пропозиції на відповідність пріоритетним напрямам, визначеним у Державній програмі економічного і соціального розвитку України та програмах розвитку відповідних галузей. Секретаріат узгоджує з донорами стратегічні програми, розроблені на основі пропозицій міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, формує щорічні програми, що базуються на узгоджених з донорами стратегічних програмах і враховують чинні проекти (програми), ініціює створення тимчасових експертних груп та рад з представників заінтересованих органів влади та бенефіціарів для проведення експертизи, оцінки та погодження запитів, інформує КМУ про стан формування стратегічних та щорічних програм. Реципієнт має забезпечувати цільове використання МТД. Він публікує на своєму веб-сайті або у ЗМІ інформацію про отримання будь-якого майна, необхідного для виконання завдань проектів, та укладення грантової угоди. Реципієнт веде облік використання коштів, наданих в рамках МТД, а бенефіціар здійснює нагляд за їх цільовим використанням на основі моніторингу [14].

Таким чином слід зазначити, що Постанова Кабінету Міністрів України «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги» від 15.02.2002 № 153 встановила механізм залучення та використання міжнародної технічної допомоги в Україні. Цей механізм передбачає визначення пріоритетних напрямків для залучення МТД, узгодження стратегічних програм з донорами, формування щорічних програм, проведення експертизи та погодження запитів. Крім того, встановлено вимоги щодо цільового використання МТД та обліку наданих коштів. Постанова сприяє більш ефективному та прозору використанню міжнародної технічної допомоги в Україні і сприяє розвитку різних галузей та регіонів країни. Зазначена постанова створила в українському законодавстві юридичний прецедент, ототожнивши поняття

«міжнародна допомога» та «міжнародна технічна допомога».

Аналіз змісту Постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проектів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями» від 27.01.2016 № 70 дає можливість охарактеризувати наступний алгоритм залучення та використання коштів міжнародних фінансових організацій (МФО) в рамках проекту соціального та економічного розвитку держави.

Так, Міністерство фінансів України (Мінфін) при складанні Державного бюджету України на відповідний рік визначає обсяг фінансових ресурсів, які потрібно залучити від МФО для реалізації системного проекту та фінансування державного бюджету. Мінфін звертається до МФО з пропозицією щодо спільної підготовки проекту. Відповідні державні органи надсилають Мінфіну пропозиції щодо заходів, які потрібно вжити для досягнення цілей проекту, та пропозиції до проекту Листа Уряду України до МФО. Мінфін спільно з МФО готує проект програми стратегічних та інституціональних реформ, включаючи заходи, прогнольні показники, очікувані середньострокові результати реалізації системного проекту, та проект Листа Уряду України до МФО. Мінфін разом з МФО погоджує документи із заінтересованими органами та подає їх на розгляд Кабінету Міністрів України. Кабінет Міністрів України приймає рішення щодо залучення фінансових ресурсів МФО, схвалення Листа Уряду України до МФО та надання повноважень для його підписання. Після цього Мінфін передає Президентові України пропозицію про проведення переговорів і підписання договору України з МФО згідно із законодавством. Керівник офіційної делегації або представник України подає копію протоколу та звіту про виконання директив делегації чи представника України разом з погодженими висновками та пропозиціями до Президента України після закінчення переговорів з МФО. Копії цих документів передаються також Кабінету Міністрів України, Мінфіну та МЗС. Після отримання повідомлення від МФО про схвалення проекту, підписується договір України з МФО [15].

Мінфін разом з МФО, відповідальним виконавцем та/або бенефіціаром здійснюють моніторинг проекту шляхом оцінки стану підготовки та реалізації проектів, виявлення відхилень від запланованих заходів та визначення їх впливу на виконання зобов'язань, взятих за договорами України з МФО, використання коштів позики та виконання фінансових зобов'язань. Мінфін інформує Кабінет Міністрів України про зарахування коштів позики до державного бюджету після отримання цих коштів. Таким чином, після успішного залучення коштів, виконання проекту відбувається із застосуванням моніторингу та відповідального використання коштів згідно з умовами договору з МФО та відповідно до положень і вимог Постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проектів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями» від 27.01.2016 № 70 [15].

З позитивних змін щодо забезпечення контролю за міжнародними фінансами необхідно зазначити той факт, що на виконання Розпорядження Кабінету Міністрів України «Деякі питання запобігання корупції в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади» від 05.10.2016 № 803-р [16] та відповідно до запиту громадськості у 2019 році було створено офіційний державний веб-портал IFIs projects, який містить інформацію у форматі відкритих даних про проекти соціального і економічного розвитку України, які реалізуються із залученням коштів міжнародних фінансових організацій (МФО). Веб-портал призначений для інформування в доступній формі широкого кола громадськості про співпрацю України з МФО щодо реалізації проектів соціального та економічного розвитку. Веб-портал сприяє прозорості у сфері публічних фінансів та є важливим джерелом для громадськості та бізнесу, зокрема, щодо розвитку регіонів. На веб-порталі в табличному та графічному вигляді доступні: інформація про проект, мета проекту та його стан, вартість проекту та орієнтовна сума позики; кредитор (МФО) та відповідальний виконавець, інформація про підготовку проекту, інформація про

фінансування та виконання проекту, інформація про досягнуті результати, звітність про виконання, зведені показники: динаміка використання коштів по роках; структура фінансування проектів за галуззю реалізації; структура фінансування проектів за кредитором (МФО), структура фінансування проектів за відповідальним виконавцем [17].

Також відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2022 року № 1286 «Про реалізацію експериментального проекту із створення, впровадження та забезпечення функціонування Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури» передбачається створення цифрової екосистеми, яка буде збирати, упорядковувати та публікувати відкриті дані на всіх етапах процесів відновлення в режимі реального часу, впроваджуючи найвищі стандарти прозорості та підзвітності. Відповідно можна буде контролювати результативність реалізації проекту та використовувати цю інформацію для зменшення ризиків, створення коректної звітності та покращення загальної ефективності проектів для підзвітних управлінь відновленням [18].

Висновки. В умовах війни та післявоєнного відновлення України контроль за міжнародними фінансами в Україні є особливо актуальним. Ефективний контроль забезпечує міжнародним партнерам впевненість у цільовому використанні наданих коштів, що, в свою чергу, дає можливість Україні залучати більший обсяг міжнародних фінансових ресурсів.

Для досягнення цієї мети важливо розробити чітку теоретичну та методологічну базу, встановити систему відповідальності за недоцільне використання фінансів, здійснювати ефективний аудит та дотримуватися принципів INTOSAI. Контроль за міжнародними фінансами повинен бути не самоціллю, а необхідною складовою регулювання суспільних відносин, спрямованою на усунення відхилень від стандартів та забезпечення ефективності витрат ресурсів.

Багаторівнева модель контролю має дати змогу не шукати, куди поділися гроші,

а заздалегідь запобігати будь-яким негативним явищам.

Аналізуючи чинне законодавство України у сфері забезпечення контролю за міжнародними фінансами, можна зробити висновок про важливість спеціальних підзаконних нормативно-правових актів, зокрема Постанови Кабінету Міністрів України «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги» від 15.02.2002 № 153 та Постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проектів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями» від 27.01.2016 № 70.

Створення доступу через державний веб-портал IFIs projects до інформації про проекти соціального і економічного розвитку, що реалізуються за кошти міжнародних фінансових організацій, є важливим кроком у забезпеченні контролю за міжнародними фінансами в Україні.

Впровадження єдиної цифрової екосистеми, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2022 року № 1286 «Про реалізацію експериментального проекту із створення, впровадження та забезпечення функціонування Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури» є правильним кроком на шляху підвищення ефективності використання міжнародних фінансів, своєчасною відповіддю на виклики, пов'язані з війною, яка призвела до появи великої кількості нових проектів відбудови, що потребують нагальної реалізації і залучення міжнародної допомоги. Єдина цифрова екосистема сприятиме посиленню ефективності контролю за використанням міжнародних фінансів та створить можливості для залучення різноманітних стейкхолдерів та їх взаємодії для підвищення якості та доброчесності впровадження відбудови економіки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кучерявенко М. П., Білінський Д.О., Дмитрик О.О. : Фінансове право : підручник. Харків : Право, 2013. 400 с.
2. Шпакович О. М. Роль міжнародних економічних організацій в правотворчому процесі : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. Київ, 2003, 213 с.
3. Миргород-Карпова В. В. Адміністративно-правовий механізм забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Суми, 2018. 20 с.
4. Латковська Т.А. Поняття та структура сучасної фінансової системи України. Право та державне управління. 2011. № 1. С. 64–68.
5. Онищенко С. Фінансова глобалізація як складний інтегрований об'єктивний процес. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2016. № 4 (8). С. 126–133.
6. Конституція України: Закон від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
7. The INTOSAI Framework of Professional Pronouncements (IFPP). URL: <https://www.eurosai.org/en/topMenu/IFPP.html>
8. Лімська декларація керівних принципів контролю : Декларація, Міжнародний документ від 01.01.1977. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/604_001
9. Про Федеральну рахункову палату Німеччини : Закон від 11.06.1985 р. Federal Court of Auditors Act (Bundesrechnungshofgesetz). URL: <https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/EN/Gesetze/Laws/19-85-07-11-federal-court-of-auditors-act.html>
10. Принципи INTOSAI. URL: <https://www.intosai.org/ru/dokumenty/svobodnyi-dostup>
11. Про Рахункову палату : Закон України від 02.07.2015 р. № 576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>
12. Прес реліз Рахункової палати України та Німеччини від 16.05.2023. URL: <http://rp.gov.ua/PressCenter/News/?id=1540>
13. Паризька декларація щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги від 02.03.2005 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/998_271

14. Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2002 р. № 153. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-%D0%BF#Text>

15. Про порядок підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проектів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.2016 р. № 70. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/70-2016-%D0%BF#Text>

16. Деякі питання запобігання корупції в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.10.2016 р. № 803-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/803-2016-%D1%80#Text>

17. Реєстр проектів з МФО. URL: <https://proifi.gov.ua/projects?page=1>

18. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2022 року № 1286 «Про реалізацію експериментального проекту із створення, впровадження та забезпечення функціонування Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1286-2022-%D0%BF#Text>